

have affagt. Det er jo dog en Afvigelse fra, hvad der ellers er Skik og Brug i Landet, det nemlig, at der er en Appellinstans. Det vil altsaa kunne være saaledes, at i en Jurisdiktion ville Sager kunne komme til endelig Afgørelse i en første Instans ved Arbejdsretter, medens de i Raborjurisdiktionen ville komme til en Afgørelse, der staaer under Appel til de sædvanlige Domstole. Det er et Spørgsmaal, om der ikke burde raades Bod derpaa, og om man ikke burde søge at faa dette Forhold ordnet ensartet hele Landet over. Det er imidlertid noget, som man kan nærmere undersøge.

Imidlertid er der et andet Forhold ved de her foreslaaede Arbejdsretter, som jeg ikke kan gaa med til uden Betænelighed; det er dette, at der ikke er nogen Sikkerhed for, at der vil være et retskyndigt Element i Retterne. Der staaer ikke noget bestemt om, at Formanden, som skal udnævnes af Kongen, skal være en retskyndig Mand. Jeg tror rigtig nok, at den højtærede Minister vil drage Omsorg for, at det bliver saaledes; men det staaer ikke foreskrevet, og det kunde altsaa indtræffe, at en inappellabel Kendelse i en Sag indtil en Værdi af 200 Kr. vil kunne blive affagt af Retter, i hvilke der ikke findes noget retskyndigt Element.

I øvrigt indeholder første Afdeling af Forslaget — altsaa om Arbejdsretter — den Gjendommelighed, at Kvinder ere valgerettigede til Besættelse af de Poster i Retten, som besættes af Arbejderne selv, idet kvindelige Arbejdere have Stemmeret. Jeg ved ikke, om der er nogen Trang dertil, eller om det overhovedet er noget, der vil falde i dette Tings Smag. Jeg ved heller ikke, om det vil falde i dette Tings Smag, at Valgretten skal tilkomme dem, som have fylbt det 22de Aar. Jeg ved ikke, om der er nogen særlig Grund til at faa et saadant nyt Tal ind blandt de mange andre Tal, vi have med Hensyn til Valgretten, og jeg ved heller ikke, om der er nogen særlig Grund til her at fravige, hvad man i saadanne Tilfælde ellers anser for det rigtige, at blive staaende ved 25 Aars Alderen. Den Grund, man har anført dertil, at Arbejderne skulle paa en vis Maade være mere udviklede end andre Mennesker, i alt Fald i den Henseende, at de tidligere stifte Familie end andre Mennesker og derved have opnaaet mere Erfaring, forekommer mig ikke at være fyldestgørende, saa jeg er tilbøjelig til at mene, at dette Punkt just ikke vil falde i dette høje Tings Smag.

Langt vigtigere end det første Udsnit om Arbejdsretter er imidlertid efter min Mening det andet Udsnit. Vi savne ikke i Øjeblikket

Domstole til at afgøre Stridigheder ogsaa mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, saa for saa vidt kunde vi ogsaa fremdeles komme igennem paa samme Maade som hidtil. Men det i Principet ny ved dette Lovforslag er det andet Udsnit om Enighedskamre. Det betydelige Gode, som efter min Mening ligger i den Organisation, man her har tænkt sig, er dette, at der, i alt Fald der, hvor der er oprettet Arbejdsretter, skal være en permanent Institution, hvis Hverv skal være i alle de Tilfælde, hvor en Strid i det store er udrudt mellem Arbejdsgivere og Arbejdere — ja endogsaa og særlig i de Tilfælde, hvor en saadan Strid kan ventes — at gribe ind, at tilbyde sine bona officia, og at gøre det fornødne for om muligt at bringe Enighed til Veje, inden det gaar for vidt. Det anser jeg for at være en Sag af overmaade stor Vigtighed. Der er vistnok ikke saa Tilfælde, hvor en Strid, som er udartet til en betydelig baade økonomisk og moralsk Skade for de vedkommende, kunde været forhindret, dersom der havde været nogen, der i rette Tid havde grebet ind, nogen, der havde talt med paa den Tid, da Lidenskaberne endnu ikke vare blevne optændte til en saadan Højde, at det var umuligt at berolige dem. Det mener jeg, at man vil kunne opnaa ved den Ordning, her er foreslaaet. Man kan meget vel tænke sig Enighedskamre organiserede uden Arbejdsretter, meget vel, men der er heller ikke noget til Hinder for at benytte Arbejdsretterne som Udgangspunkt, dog, forekommer det mig, med den Forudsætning, at der ogsaa er Arbejdsretter overalt. Det skulde da være Meningen, at den Arbejdsret, som nu en Gang permanent er til Stede, for at afgøre de almindelige Rettsstridigheder mellem enkelte Personer af Arbejdsklassen og Arbejdsgiverklassen, skal kunne paafaldes saa vel fra den ene som fra den anden Side, ikke blot af Arbejdsgiverne, men ogsaa af Arbejderne, naar der mellem Parterne opstaar saadanne større Spørgsmaal, som angaa Forholdet i Almindelighed mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, Spørgsmaal om Løn, om Vilkaarene for Arbejdet i det hele, kort sagt, alle de Spørgsmaal, som ere saa bekendte for os, naar de have ført til Strejke eller Lockout. Det er særlig det, man tilfigter at forebygge ved Enighedskamrene. Man vil bringe Parterne sammen, bringe dem til i Tide at forhandle med hinanden, og man vil søge at udvirke, at de komme hinanden saa meget i Møde, at man undgaar de sorgelige Følger af en Strejke eller en Lockout. Det anser jeg for at være en Sag af stor Betydning for Samfundet, og